

Peter Kosta (Univerzita Postupim)

Předmluva

Od 1. ledna 1999 vstoupila ve Spolkové Republice Německo v platnost prováděcí nařízení „Evropské charty regionálních a menšinových jazyků“ Rady Evropy. Touto chartou jsou chráněny a podporovány jakožto ohrožený aspekt evropského kulturního dědictví regionální a menšinové jazyky, jimiž se hovoří ve smluvním státě. Chráněno je jednak právo užívat v soukromé i veřejné sféře určitý regionální a menšinový jazyk, jednak obsahuje Charta závazky vytvářet příležitosti pro používání regionálních a menšinových jazyků a příslušnými opatřeními v oblasti vzdělávací politiky je i finančně a ideologicky podporovat. Spolková republika i jednotlivé země zaručují přijetím konkrétních závazků ochranu menšinových jazyků dánština, a horní i dolní lužické srbština, severní a východní fríština (východní fríština – něm. *Saterfriesisch*) v jejich jazykové oblasti, jakož i jazyky německých Sintí a Romů. Jakožto regionální jazyk je chráněna dolní němčina.

K historii a návrhu zákona Straßburg/Strasbourg, 5. XI. 1992 (dále pouze Evropská charta)

Práce na Evropské chartě regionálních a menšinových jazyků se odvíjejí především od iniciativ parlamentních schůzí Rady Evropy (CLRAE). Ad-hoc vzniklý Expertní výbor pro regionální a menšinové jazyky (CAHLR) sestavil po delších přípravách pro ministerskou komisi Rady Evropy konečné znění Charty. 25. června 1992 přijala ministerská komise Chartu jakožto konvenci a 5. listopadu 1992 ji předložila ve Štrasburku k podpisu. Do 20. listopadu 2000 podepsalo chartu dvanáct členských států (Francie, Island, Itálie, Lucembursko, Malta, dřívější jugoslávská republika Makedonie, Rakousko, Rumunsko, Španělsko, Ukrajina, Spojené království) a jedenáct členských států (Dánsko, Německo, Finsko, Chorvatsko, Lichtenštejnsko, Nizozemí, Norsko, Slovinsko, Švédsko, Švýcarsko, Maďarsko) chartu ratifikovalo.

Ministerská komise udělila souhlas ke zveřejnění vysvětlující zprávy. Ta obsahuje pokyny k významu, účelu a historii charty a jejich jednotlivých ustanovení. Vysvětlující zpráva jednotlivě popisuje iniciativy Rady Evropy k ochraně regionálních a menšinových jazyků sahající až do roku 1957. Podle této zprávy vycházely tyto iniciativy ze skutečnosti, že existují na výsostných územích mnohých evropských zemí autochtonní skupiny sídlící v určitých regionech, jež hovoří jiným jazykem než většina obyvatelstva. Je to údajně přirozený důsledek historických dění, při nichž státy nevznikaly čistě podle jazykových zásad.

Demografická situace takových regionálních nebo menšinových jazyků je prý velmi rozličná; počet těch, kteří těmito jazyky hovoří, sahá od několika tisíc až k několika milionům a stejně rozdíly existují, pokud jde o právo a praxi jednotlivých států vzhledem k těmto jazykům. Avšak mnohé z nich mají údajně společné to, že jsou více nebo méně ohroženy. Mnoho let proto různá grémia v rámci Rady Evropy vyslovovala obavu nad situací regionálních a menšinových jazyků. Evropská konvence na ochranu lidských práv základních svobod sice v článku 14. obsahuje zásadu nediskriminace a zakazuje – pokud jde o požívání touto Konvencí zaručených práv a svobod – mimo jiné diskriminaci kvůli jazyku nebo příslušnosti k některé národnostní menšině. Tím je však zaručeno pouze právo jednotlivce, že nebude

nijak diskriminován, nikoli však systém, který by obsahoval pozitivní ochranu menšinových jazyků.

Cíl, obsah a rozdělení charty.

Jak je vysvětleno v preambuli, je hlavní účel charty kulturního rázu. Charta má chránit a podporovat regionální a menšinové jazyky jakožto ohrožený aspekt evropského kulturního dědictví. Z tohoto důvodu neobsahuje pouze zákaz diskriminace, pokud jde o užívání těchto jazyků, nýbrž předpokládá i opatření, která by nabízela pozitivní podporu těchto jazyků: jde o to, v rámci toho, co je přípustné a možné, zaručit užívání regionálních a menšinových jazyků ve vzdělávání, médiích a povolit resp. podporovat jejich užívání v oblasti justice a státní správy, v hospodářském a společenském životě, jakož i v kulturních činnostech. Chartou mají být chráněny a podporovány regionální nebo menšinové jazyky, nikoli však jazykové menšiny. Tím je kladen důraz na kulturní dimenzi, jakož i užívání regionálních nebo menšinových jazyků ve všech životních aspektech jejich uživatelů. Charta nepředpokládá žádná individuální ani kolektivní práva pro ty, kteří regionálními nebo menšinovými jazyky hovoří. Přesto budou mít závazky smluvních stran zřetelný vliv na statut těchto jazyků a vnitrostátní právní předpisy, jež musejí být s Chartou v souladu, jakož i na situaci příslušných skupin obyvatelstva a jejich jednotlivé příslušníky.

Charta se nezabývá situací nových, často nikoli evropských jazyků, které se v poslední době objevily ve státech, jež Chartu podepsaly, v důsledku přistěhovalectví. CAHLR byl toho názoru, že by měly být tyto problémy ošetřeny odděleně, případně ve vlastním ujednání.

Předmětem ochrany Charty je *jazyk*, přesněji *regionální a menšinové jazyky*. Pojem jazyka, tak jak je v Chartě používán, se v první řadě soustředí na kulturní úlohu jazyka. Proto není definován subjektivně tím způsobem, že by bylo chráněno individuální právo, tzn. právo hovořit „svým vlastním jazykem“, přičemž je na každém ponecháno rozhodnutí, tento jazyk určit. Není rovněž dána žádná politicko-sociální ani etnická definice, v níž by bylo možno popsat jazyk jakožto komunikační prostředek určité sociální nebo etnické skupiny. Jelikož cíl Charty netkví v tom, stanovovat práva etnických/kulturních menšin, nýbrž v tom, chránit a podporovat regionální nebo menšinové jazyky jako takové, nepokouší se charta pojem jazykových menšin definovat.

CAHLR se rozhodl pro výraz „regionální nebo menšinové jazyky“, jemuž dal přednost před výrazy jako „méně rozšířené jazyky“. Adjektivum „regionální“ označuje jazyky, jimiž se hovoří v jisté ohraničené části výsostného území určitého státu, na němž jím může mimo to hovořit většina obyvatel. Výraz „menšinový“ se vztahuje na situace, kdy tímto jazykem hovoří lidé, jež nejsou soustředěni na určitou část výsostného území jistého státu, nebo na skupinu osob, která je sice soustředěna v určité části výsostného území jistého státu, je však vůči obyvatelstvu tohoto regionu hovořícímu většinovým jazykem v početní menšině.

Oba výrazy se proto vztahují na skutečné okolnosti, a nikoli na právní pojmy, a v každém případě platí pro situaci v určitém státě (např. může být menšinový jazyk jednoho státu v jiném státě jazykem většinovým). Bližší podrobnosti nalezneme ve vysvětlení ke čl. 1, které obsahuje – mimo jiné – legální definici pojmu „regionální nebo menšinové jazyky“.

Charta je rozdělena nejprve na část I (Obecná ustanovení) a část II (Cíle a zásady v souladu s čl. 2 odst. 1), tato druhá část stanovuje především společné jádro zásad, jež platí pro všechny regionální nebo menšinové jazyky. Na druhé straně obsahuje část III Charty (Opatření na podporu užívání regionálních nebo menšinových jazyků ve veřejném životě v souladu se závazky ustanovenými v čl. 2 odst. 1) řadu zvláštních ustanovení, jež se týkají ochrany regionálních nebo menšinových jazyků v různých oblastech života společenství; jednotlivé státy mohou v rámci určitých hranic svobodně rozhodovat o tom, které z těchto ustanovení má být aplikováno na každý z jazyků, jimiž se hovoří na jejich území.

V poslední Zprávě o činnosti Federalistické unie evropských národnostních skupin (FUEV/FUEN) z roku 2008 předkládá prezident FUEV Hans Heinrich Hansen negativní bilanci¹ evropské ochrany menšin:

---

¹ Nakolik jsou práva evropských národnostních menšin stále znovu zodpovědnými představiteli EU porušována a omezována, ukazuje i rozhodnutí z roku 2004 o uzavření Evropského úřadu menšin EU Bureau for lesser used languages (Eblul) v Bruselu. Před zavřením je i zpravodajská agentura Eurolang.

ENTSCHEIDUNGEN ENTSCHEIDUNG betreffend die Festlegung des Zeitpunkts, zu dem die Euratom-Versorgungsagentur ihre Tätigkeit aufnimmt, sowie die Billigung der von der Agentur am 5. Mai 1960 erlassenen Vollzugsordnung über das Verfahren betreffend die Gegenüberstellung von Angeboten und Nachfragen bei Erzen, Ausgangsstoffen und besonderen spaltbaren Stoffen

DIE KOMMISSION DER EUROPÄISCHEN ATOMGEMEINSCHAFT,

gestützt auf den Vertrag zur Gründung der Europäischen Atomgemeinschaft, und insbesondere dessen Artikel 52, 53, 60 und 222 des Vertrages;

in der Erwägung, daß die Kommission den Zeitpunkt festzusetzen hat, zu dem die Versorgungsagentur die ihr durch den Vertrag zugewiesene Tätigkeit aufnimmt;

in der Erwägung, daß die Inkraftsetzung des von der Agentur gemäß Artikel 60 Absatz 6 des Vertrages festgelegten Verfahrens Übergangsbestimmungen erfordert, die seine fortschreitende Anwendung erleichtern,

HAT FOLGENDES ESCHLOSSEN

Artikel 1

Die Versorgungsagentur wird die ihr durch den Vertrag zugewiesene Tätigkeit am 1. Juni 1960 aufnehmen.

Artikel 2

Die von der Agentur am 5. Mai 1960 erlassene Vollzugsordnung über das Verfahren betreffend die Gegenüberstellung von Angeboten und Nachfragen bei Erzen, Ausgangsstoffen und besonderen spaltbaren Stoffen wird gebilligt.

Artikel 3

Die in Artikel 2 genannte Vollzugsordnung tritt für Verträge über die Lieferung von besonderen spaltbaren Stoffen mit allen ihren Bestimmungen am 1. Juni 1960 in Kraft.

Für Verträge über die Lieferung von Erzen und Ausgangsstoffen wird die Anwendung der Artikel 5 und 6 der Vollzugsordnung von dem in Absatz 1 festgesetzten Zeitpunkt ihres Inkrafttretens an für sechs Monate ausgesetzt.

Artikel 4

Verträge über die Lieferung von Erzen und Ausgangsstoffen bedürfen während dieses Zeitraums weiterhin der vorherigen Genehmigung der Kommission.

Während dieses Zeitraums von sechs Monaten soll die Marktuntersuchung gemäß Artikel 1 bis 4

der Vollzugsordnung eingeleitet und durchgeführt werden.

Artikel 5

Diese Entscheidung gilt für die Euratom-Versorgungsagentur sowie für alle Verbraucher und Erzeuger von Erzen, Ausgangsstoffen und besonderen spaltbaren Stoffen.

Geschehen zu Brüssel am 5. Mai 1960

Im Namen der Kommission

E.M.J.A. SASSEN

Zdravotní pojištění u krátkodobých pobytů

Evropský průkaz zdravotního pojištění

Před odjezdem na dovolenou, služební cestu nebo studijní pobyt do některé ze zemí EU (půjde tedy o krátkodobý pobyt) požádejte svou zdravotní pojišťovnu o vydání [Evropského průkazu zdravotního pojištění](#). Pokud budete během svého pobytu potřebovat **zdravotní péči**, bude vám na základě tohoto průkazu poskytnuta.

Evropský průkaz zdravotního pojištění prokazuje váš nárok na zdravotní péči. Je to doklad o tom, že jste zdravotně pojištěni v některé ze zemí EU.

Jestliže během svého dočasného pobytu v zahraničí náhle onemocníte nebo si přivodíte úraz, budete mít na základě Evropského průkazu zdravotního pojištění nárok na povinnou zdravotní péči ve stejném rozsahu jako občané dané země, a proto vám nic nebrání vyhledat místního [lékaře](#).

Státní příslušníci zemí mimo EU nemohou uplatňovat Evropský průkaz zdravotního pojištění na lékařskou péči v Dánsku.

Státní příslušníci Bulharska a Rumunska nemohou v současné době používat Evropský průkaz ve Švýcarsku.

Pokud by snad došlo k tomu, že by byl váš Evropský průkaz zdravotního pojištění odmítnut (což je velmi nepravděpodobné), můžete [požádat o pomoc](#).

I když nebudete mít Evropský průkaz zdravotního pojištění u sebe, máte na zdravotní péči nárok, ale její úhrada a následné proplacení může být složitější. V naléhavém případě (např. pokud jste hospitalizováni) může vaše zdravotní pojišťovna poslat faxem nebo e-mailem potvrzení, které evropský průkaz dočasně nahrazuje.

Haushaltsordnung

Die Programme und Vorhaben der EU in den einzelnen Politikbereichen werden aus dem Gesamthaushalt der EU finanziert. Die EU deckt ihre Ausgaben mit Eigenmitteln (Zölle, Agrarzölle, Mehrwertsteuer (MwSt) und eine auf dem Bruttonationaleinkommen (BNE) basierende Einnahme). Die hier dargestellte Verordnung regelt die Aufstellung und die Ausführung des Gesamthaushaltsplans.

RECHTSAKT

Verordnung (EG, EURATOM) Nr. [1605/2002](#) des Rates vom 25. Juni 2002 über die Haushaltsordnung für den Gesamthaushaltsplan der Europäischen Gemeinschaften [[Vgl. ändernde Rechtsakte](#)]

ZUSAMMENFASSUNG

Die vorliegende Haushaltsordnung ersetzt die [Haushaltsordnung von 1977](#) mit dem Ziel, dem Gebot der legislativen und administrativen Vereinfachung sowie einer noch rigoroseren Bewirtschaftung der gemeinschaftlichen Haushaltmittel nachzukommen. Die neue Haushaltsordnung beschränkt sich darauf, die wesentlichen Prinzipien und Grundregeln für den Gemeinschaftshaushalt zu präzisieren. Die technischen Bestimmungen und Einzelheiten werden in der von der Kommission erlassenen Verordnung mit den Durchführungsbestimmungen zur Haushaltsordnung festgelegt.

Neben den Grundregeln für die Haushaltsführung und Finanzverwaltung definiert die vorliegende Verordnung Regeln für die Rechnungsführung und Rechnungslegung, für die öffentliche Auftragsvergabe und für die Gewährung von Finanzhilfen. Sie enthält die Regeln für die Verantwortung der Anweisungsbefugten, der Rechnungsführer und der internen Prüfer. Sie legt Bestimmungen für die externe Kontrolle und das Entlastungsverfahren fest. Darüber hinaus enthält die Verordnung Sonderbestimmungen, die für den EAGFL, Abteilung Garantie, für die Strukturfonds, für die Forschung und für die Maßnahmen im Außenbereich gelten.

HAUSHALTSGRUNDSÄTZE

Die Haushaltsordnung bekräftigt die Grundsätze des Haushaltsrechts, wie sie im EG-Vertrag festgeschrieben sind, und beschränkt die Ausnahmen auf das im Rahmen eng gefasster Bestimmungen unbedingt Notwendige.

Grundsatz der Einheit und Haushaltswahrheit

Diese beiden Grundsätze bedeuten, dass alle Einnahmen und Ausgaben der Europäischen Gemeinschaften sowie die Einnahmen und Ausgaben der Europäischen Union (wenn sie dem Haushalt angelastet werden) auch in den Haushalt eingesetzt werden. Dazu gehören auch die Ausgaben und Einnahmen der Europäischen Gemeinschaft und der Europäischen Atomgemeinschaft sowie die operativen Ausgaben in Zusammenhang mit der Durchführung der die Gemeinsame Außen- und Sicherheitspolitik betreffenden Bestimmungen des Vertrags über die Europäische Union sowie Ausgaben in Zusammenhang mit der polizeilichen und justiziellen Zusammenarbeit in Strafsachen,

wenn diese Ausgaben zulasten des Haushalts gehen.

Grundsatz der Jährlichkeit

Dieser Grundsatz bedeutet, dass die in den Haushalt eingesetzten Ausgaben für die Dauer eines einzigen Haushaltsjahres genehmigt sind, welches zwölf Monate umfasst und vom 1. Januar bis zum 31. Dezember geht. Dieser Grundsatz wird dadurch abgemildert, dass die Unterscheidung zwischen getrennten und nicht getrennten Mitteln beibehalten wird. Durch die Notwendigkeit, mehrjährige Maßnahmen durchzuführen, ist die Beibehaltung des Begriffs der getrennten Mittel erforderlich, aus denen sich, im Gegensatz zu nicht getrennten Mitteln, Verpflichtungsermächtigungen und Zahlungsermächtigungen ergeben. Verpflichtungsermächtigungen sind Mittel, die während des laufenden Geschäftsjahres die Gesamtkosten der vertraglichen Rechtspflichten für Maßnahmen abdecken, deren Durchführung sich über mehr als ein Geschäftsjahr erstreckt. Zahlungsermächtigungen umfassen Ausgaben, die sich aus der Erfüllung dieser Verpflichtungen im Verlauf des Haushaltsjahres oder vergangener Geschäftsjahre ergeben.

Grundsätzlich gilt, dass alle Mittel verfallen, die am Ende des Haushaltsjahres, für das sie in den Haushaltsplan eingestellt wurden, nicht in Anspruch genommen worden sind. Es ist jedoch möglich, diese Mittel in den Haushalt des nachfolgenden Haushaltsjahres zu übertragen. Die Verordnung definiert die Bedingungen, unter denen eine solche Übertragung erfolgen kann, sowie ihre Grenzen. Dies betrifft die Verpflichtungsermächtigungen für getrennte Mittel und für bei Abschluss des Haushaltsjahres noch nicht gebundene nicht getrennte Mittel, bei denen die meisten der der Mittelbindung vorausgehenden Stufen am 31. Dezember abgeschlossen sind, oder Mittel, für die der betreffende Basisrechtsakt im Verlauf des letzten Quartals des Haushaltsjahres erlassen wurde. Zahlungsermächtigungen können ebenfalls übertragen werden, um Mittelbindungen aus früheren Haushaltsjahren oder aus dem Vorjahr übertragene Verpflichtungsermächtigungen abzudecken. Nicht getrennte Mittel, die bei Abschluss des Haushaltsjahres ordnungsgemäß eingegangenen Verpflichtungen entsprechen, werden automatisch ausschließlich in das folgende Haushaltsjahr übertragen.

Ist der Haushalt zu Beginn des Haushaltsjahrs, also am ersten Januar, nicht endgültig festgestellt, sieht die Verordnung den Rückgriff auf das System der „provisorischen Zwölftel“ vor. In diesem Fall können die Ausgaben monatlich nach Kapitel getätigt werden, bis zu maximal einem Zwölftel der für das vorhergehende Haushaltsjahr eingesetzten Mittel.

